

N'ALI

LA REVISTA DE LA COMARCA DE PONENT

Any I n°2

Maig 1986



A G E N D AURGÈNCIESM E T G E S

Dr. Bestard: 1, 4, 5, 9, 10, 20, 21, 22,
25, 26, 30 i 31.
Dr. López Viejo: 6, 7, 8, 11, 12, 16,
27, 28 i 29.
Dr. Dominguez: 2, 3, 13, 14, 15, 18, 19
23 i 24.

Dr. Bernat Bestard
Avd. Joan Carles I, 1
Tl. 671003 (Andratx)

Dr. Jesús Félix López Viejo
Camí San Carlos, 1
Tl. 673066 (Port d'Andratx)

Dr. Joaquim Dominguez
C/ Espanya, 19, 1.
Tl. 671252 (Port d'Andratx)

Consultori Mèdic d'Andratx
C/ Alemany,
Tl. 672161

A partir de les 10 hores.

Consultori Mèdic del Port d'An-
dratx.

Pòsit de Pescadors.
C/ Isaac Peral,
Tl. 672022

A partir de les 9 hores.

C O M A R E

Da. Regina Sastre, Tl 675767

A.T.S. (Practicant)

D. Ginés Campoy Tl.671204

A P O T E C A R I E S

30 a 6 Far. Bennassar
6 a 13 Far. Mandilego
13 a 20 Far. Bennassar
20 a 27 Far. Mandilego
27 a 4 Far. Bennassar

TELÈFONS D'URGÈNCIA

AMBULÀNCIES
POLICIA MUNICIPAL
BOMBERS
JUTJATS

Tls. 671462 i 671463

HORARI DE MISSESA N D R A T X

20, 9, 11, 20.

S A C O M A

12.

C A M P D E M A R

10.

P O R T D ' A N D R A T X

20, 21, 11, 20, 21

S ' A R R A C Ó

20, 11, 20.

S A N T E L M

18, dissabtes.

AUTOCARES ANDRAITX, S. A.

La Rambla, 7 - Palma de Mallorca

HORARIO DE VERANODIAS LABORABLES

Salidas de Palma para Portals - Delfinarium (Marineland)
Paguera y Andraitx

7'00 - 7'35 - 8'10 - 8'45 - 9'30 - 9'55 - 10'30 - 11'05 - 11'40
12'15 - 12'50 - 13'25 - 14'00 - 14'35 - 15'10 - 15'35 - 16'20
16'55 - 17'30 - 18'05 - 18'40 - 19'15 - 20'00

Salidas de Andraitx para Paguera - Delfinarium (Marineland)
Portals y Palma

7'00 - 7'35 - 8'10 - 8'45 - 9'20 - 9'55 - 10'30 - 11'05 - 11'40
12'15 - 12'50 - 13'25 - 14'00 - 14'35 - 15'10 - 15'45 - 16'20
16'55 - 17'30 - 18'05 - 18'40 - 19'15 - 20'00

Salidas de Palma para S'Arracó 9'30 - 15'35

Salidas de S'Arracó para Palma 7'00 - 17'00

DOMINGOS Y FESTIVOS

Salidas de Palma para Portals - Delfinarium (Marineland)
Paguera y Andraitx

8'00 - 9'00 - 10'00 - 11'00 - 12'00 - 13'00
14'00 - 15'00 - 16'00 - 17'00 - 18'00 - 19'00

Salidas de Andraitx para Paguera - Delfinarium (Marineland)
Portals y Palma

8'00 - 9'00 - 10'00 - 11'00 - 12'00 - 13'00
14'00 - 15'00 - 16'00 - 17'00 - 18'00 - 19'00

Salidas de Palma para S'Arracó 9'00 - 15'00

Salidas de S'Arracó para Palma 7'30 - 17'30

Salida de Palma para San Telmo 9'00

Salida de San Telmo para Palma 17'15

URGENT! URGENT! URGENT!
M'HE DE SUSCRIURE A N'ALÍ

N'ALÍ

LA REVISTA DE LA COMARCA DE PONENT

Ap. Correus 79
Andratx
Editen: Coordinadora
Parroquial
de joves d'Andratx
Centre Cultural
de S'Arracó.

Director: Santiago
Cortès Forteza

Redactor en Cap:
Gaspar Pujol Flexas

REDACCIÓ

Biel Ensenyat
Pujol, Margalida
Ferrà Ensenyat,
Gabriel Jofre
Mir, Maria José
Clar Roca, Pedro
Flexas Flexas,
Margalida Sastre
Parpal, Bartomeu
Bosch Palmer,
Catalina Alemany
Riera, Bernat
Bestard Nadal,
Joana Alemany
Mir.

EQUIP TÈCNIC

Isabel Ensenyat
Ensenyat, Maria
F. Pujol Mulet,
Isabel Alemany
Moyà.

GERENT

Vicenç Flexas
Alemany.

D.L.P.M. 295/1986.



Sol·licitada
la inscripció
a l'Associació
de Premsa Forana
de Mallorca.

EDITORIAL

Dies passats hem tingut ocasió d'assistir a un esdeveniment molt important per noltros els mallorquins, aquest fet ha estat sa celebració a Mallorca del II Congrés Internacional de La Llengua Catalana. Lo trist des cas és que per una gran majoria d'illencs aquesta notícia ha passat bastant desapercebuda, sense comprendre bé sa transcendència d'aquest fet. Aquest Congrés és un poderós "abono" per sa nostra llengua, perque la dóna a conèixer a més gent, a més països, la fa internacional.

De totes formes són molts els que creuen que sa nostra llengua només té importància a unes zones d'Espanya i això no és ver, com ha quedat demostrat aquests dies passats; molts de països tenen importants càtedres que estudien i escampen sa nostra llengua i més encare, l'escruien i la parlen, és a dir, "la se fan seva".

El que sí cal dir, és que els mallorquins hem de ser concients d'un fet molt important, que xerram una llengua, el català, i tenim una riquesa de llenguatge amb moltes variants de paraules, i hem de conèixer i emprar ses nostre paraules evitant tots els barberismes vinguts de fora no deixant perdre ses paraules tan característiques que empraven els nostres padrins. Ells conservaven sa puresa des llenguatge, ja que ses seves paraules eren trameses d'una generació a s'altre sense rebre ses influències de gent de fora.

Els mallorquins, anys passats, ens em deixat influenciar massa per ses gents que han invadit sa nostra "Roqueta". Esperam i desitjam que ses noves generacions siguin més concients i estimin més ses nostres coses.

N'ALÍ

PENSAMENTS

- * Com més un sonriu, més li sonriu la vida
- * No és feliç l'home que pot, si no el que vol
- * La il.lusió és font de vida
- * Si vius d'esquena als altres, restaràs sol
- * No tens dret a fer pagar als altres la teva malsofridura
- * El silenci és mestre de moltes coses
- * Dificilment puc estimar als altres si no som capaç d'estimar-me a mi mateix
- * Ten en compte que a l'hora de la veritat comparteixes, també, la incultura dels altres
- * Dóna gana a la teva imaginació i arribaràs a fer grans coses
- * No dóna la maduresa ni els anys ni l'experiència, si no la il.lusió
- * Només triomfa el qui té capacitat de fer el ridícul
- * S'ha de ser molt persona per saber perdre el temps mirant les estrelles
- * No hi ha pitjor ignorància que la d'aquell que ho sab tot
- * Si qualche dia fas alguna cosa en la qual tothom hi està d'acord, pensa si t'has equivocat
- * Després d'uns copets a l'esquena venen les cosses pel cul
- * No és el treball que dignifica a la persona, si no la seva capacitat de fer festa
- * Estàs tranquil de consciència sense fer res? ves que te vegi el metge, pot ser molt greu
- * L'amic no és el que dóna, ni manco el qui exigeix, si no el que comparteix
- * Si els teus doblers no t'ajuden a compartir la vida amb els demés de res te serveix el teu treball de cada dia
- * Viure be no és ésser un "bon vivant", és compartir la vida amb els altres
- * Viu sols per treballar i fer doblers i moriràs com un betzol
- * Dir a un al.lot que la seva obligació és estudiar es una mentida, la veritat és dir-li que la seva obligació és fer-se persona
- * Per perdonar i olvidar no basta ésser bo, s'ha de ser persona
- * Dificilment sab estimar qui no aprecia una flor
- * Si tenim temps per treballar, per dormir, per menjar... per què no cercam temps per somniar?
- * Malament comença la jornada qui no sab dir "bon dia"
- * Es bo de fer creure queson els altres que van errats, però pensa que ens podem equivocar
- * No importa ésser humils, basta ser sincers
- * Te penses ésser imprescindible? segurament fas nosa
- * Si és important arribar en punt, és una virtut saber desapareixer d'hora
- * Déu sobre tots? No, Déu amb tots
- * Ser ateu no és no creure amb Déu, és tancar els ulls a la realitat
- * Gastam més el temps morint que per viure
- * Val més viure un minut que morir tot una vida
- * Val més morir amb ganes de viure que desesperat
- * El "súmmum" de la inutilitat i del fracàs és el suïcidi

Santiago Cortès Forteza

A PROPÒSIT DE N'ALÍ

Una reflexió sobre la nostra llengua

Un aspecte que em va cridar l'atenció al rellegir el fragment de la Crònica d'en Bernat Desclot sobre n'Alí és quan el cronista remarca el fet de que el musulmà una vegada davant el rei Jaume I s'agenollà "e saludà-lo en son llatí"(1). Què vol dir això de que el sarraí parlà amb el rei "en son llatí"? I com així el posa tant d'esment en recalcar aquest fet?.

Sense gaire pretensions filològiques, i guiant-nos només per l'evidència i el sentit comú, cal fer uns breus comentaris a les paraules del cronista. En primer lloc, l'expressió "son llatí" no es pot entendre (i ningú ho feia així) en un sentit literal, car el llatí aleshores s'emprava a les esglésies, a les corts reials, a la documentació escrita etc. però no per a parlar col·loquialment, com a n'aquest cas. Així, doncs, si el rei en Jaume i n'Alí parlaren plegats i s'entengueren, amb quina llengua ho feren?. Òbviament havia d'ésser en català, no hi volta de fulla. "Son llatí", com diu en F. Soldevila, "val tant com dir en el seu idioma" (2).

Ara bé, i aquí està la qüestió que volia tocar. Com així en Bernat Desclot considera digne de menció que un sarraí pali la mateixa llengua que en Jaume I?. Idò per la sanzilla raó de que la població mallorquina d'abans de 1.229 parlava un idioma ben diferent: l'arab. Si no, si els mallorquins i els catalans de començament del segle XIII haguessin parlat una llengua semblant, no tendria cap importància que un musulmà mallorquí s'entengués amb el rei de la Corona d'Aragó i el Cronista no hagués remarcat gens ni mica el fet.

Tot això no hauria de fer falta dir-ho, car a nivell científic ja ningú discuteix la catalanitat de la nostra llengua vernacle. Però com que encara hi ha persones com el senyor Torcuato Luca de Tena que s'atreveixen a dir barrabassades com "es falso que el idioma balear y el valenciano procedan del catalán"(3) no queda més remei que fer-ho. Per cert, ja que també al·ludeix al valencià, com explicaria aquest senyor el fet de que per a tractar la capitulació de València amb el rei taifa Zayyan en Jaume I hagués de manester un missatger ('Alí Al-ba-ca) que sabés l'àrab?.

Les tesis d'aquest acadèmic i dels qui pensen com ell (l'existència d'una llengua romanç a Mallorca durant la dominació musulmana) són tan indemostrables que no es poden considerar ni tan sols a nivell d'hipòtesi, i desqualifiquen a qui ho fa. I no seria d'estranyar, dins d'aquest maremagnum de desgavells, que, com ha ocorregut al País Valencià, algú, encara amb més capaciotat d'imaginació, arribàs a dir qualque dia que el mallorquí és anterior al llatí. Ja ho veureu.

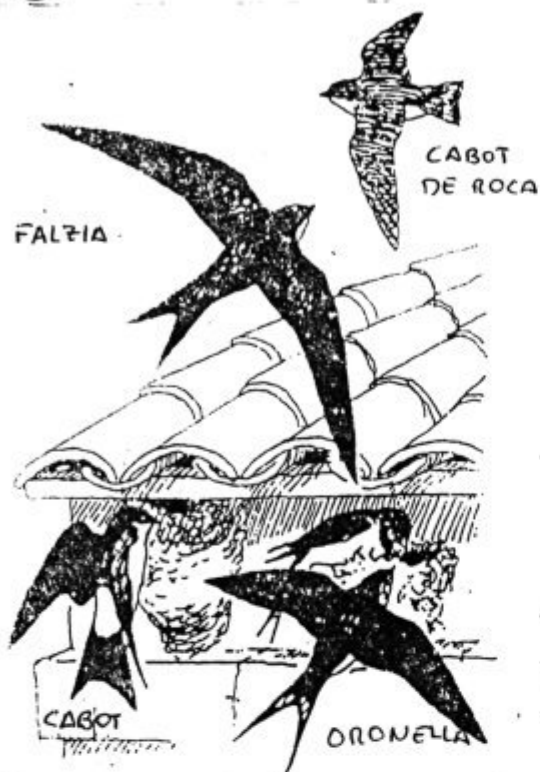
NOTES

- (1) Ferran SOLDEVILA: Les quatre grans cròniques, Barcelona, 1971 pag. 428.
- (2) id., pag. 611.
- (3) Ressenya d'una entrevista que li feu "Perlas y Cuevas" de Manacor apereguda al diari "EL DIA" el diumenge 22 de setembre de 1985.



Ses nostres coses

"PEL JUNY LA FAUÇ AL PUNY"



Amb el juny ve el regar. Sembla que més val així, perquè segons diuen els pagesos "Si el juny és ploquer, no treguis paner". També es diu: "Pel juny la fauç al puny" i és ver, sobre tot durant el minvant de la lluna va mol bé segar les faves, ciurons i altres llegums si ja estan secs.

Al creixent llunar es fan els empelts d'escutet als tarongers, figueres ametllers... En general tota feina feta a les plantes durant la lluna plena o en minvant afavoreix la producció de flors i poc el creixement de nous brots, el creixent i la lluna nova tenen l'efecte contrari, a posta s'hi fan els empelts.

É temps de tondre les ovelles, ara és la millor llana i diuen els entesos que basten cinc toisos per vestir tota una família. Supòs que tot és qüestió de filar prim i rabejar-se els dissabtes perquè la muda sigui eixuta.

Finalment no oblidem que aquest mes hi ha la nit màgica per excel·lència: la nit de Sant Joan, nit de foc i encanteris, durant la qual tota la natura es revesteix de propietats extraordinàries. Conta en Miquel Rayó al llibre dels Aucells: "Si dia vint-i-tres de juny, al punt de mitja nit, hom es fa un bon tip de falzia crua, esdevindrà enginyó i llest, i, en jugar a qualque joc, guanyarà sempre"... En aquest cas, la realitat no és menys esbalaïdora. La falzia, popularment dita valsia, tota negra i en forma de fauç (no confondra amb l'oronella), quan vola, arriba als 200km/h. s'aparellen en vol, i, a la posta de sol, si no coven ni fa mal temps, s'apleguen en grans grups i volen tota la nit a gairebé 2.000m., planant. Estan amb nosaltres des de principis d'abril fins l'agost, i és d'agrair ja que són unes grans devoradores de petits insectes, uns vint mil diaris quan crien, que cacen al vol.

LA PLAÇA DE S'ARRACÓ

Moltes persones que ens visiten de vegades fan una berenadeta asseguts a un dels bancs de la plaça de S'Arracó i després troben a faltar una paperera a on poder tirar-hi els papers, bosses o botelles buides, i per això a les pasteres dels arbres i en terra mateix hi sol haver brutor la qual cosa podria evitar-se si l'Ajuntament n'hi instal·laven algunes, i també, a lo millor, podria fer sembrar altre volta els arbres que s'han mort o que els al·lots han fet malbé. I si l'excusa és que els nins ho destrossen tot, podríem justificar-ho dient

que hi ha una manca d'espai a on on ells puguin espessar-se les ganes de jugar una estona o practicar una mica d'esport perquè només tenen a la seva disposició les pistes del nostre Club de petanca i no són gaire àmplies i en no ser que vagin dins un sembrat i creim que als amos no els hi caurà massa bé. Per ventura, ja que ens em posat a demanar, ja que hi som, també gosariem a demanar un lloc a on els al·lots i no tan joves puguin explaiar-se. ¿És això una utopia?

LA RECEPTE DEL MES

"Enguany ha estat bon any" sentim a dir a sa gent d'es camp i és ben vera. Quantes mongetes, faves, bledes, carxofes,...., i que són d'hermoses! Es problema és què vénen totes de cop i les hem de saber aprofitar. I, sabeu còm fer-ho? Idò, si és es bessó de sa fava, sa carxofa o mongeta, s'escalda uns minuts en aigua bullint, i se deixen degotar, se poden ficar dins bosses de plàstic i congelar, i així podreu passar gust de menjar faves tendres per a Nadal.

I, còm podem menjar-les ara? De moltes maneres. Vos n'explicarem una si vos surt bé segur que vos ne xupareu els dits.

És una recepta amb carxofes, ja sabeu que ses carxofes tenen ferro i són molt bones per tots sobre tot per aquells que estan en edat de creixer.

CARXOFES EN ES FORN

AMB "JAMON I BEIXAMEL"

Ingredients per 6 persones:

12 carxofes mitjanceres
150 grs. pernil dolç
½ litre de llet
25 grs. mantega
2 cullerades d'oli fi
2 cullerades rases de farina
1 llimona
60 grs. de formatge rallat
aigua i sal

Llevam ses fulles dures de ses carxofes i les hi tallam ses puntes, en feim dos bussins pel llarg, els hi llevam es cor i fregam amb ½ llimona. les treim i ficam dins un altre olla amb aigua bullint, closca de llimona i sal. Les tapam i les deixam coure durant 30 minuts o una hora segons com estiguin de fortes.

Quan son cuites se deixen degotar bé. Picam bé es pernil. Collocam ses carxofes dins una palangana que pugui anar dins es forn, i les omplim amb so pernil picat.

Se prepara sa beixamel amb sa mantega farina i llet, i se posa per damunt ses carxofes. I posam després es formatge rallat i les ficam a dins es forn a gratinar uns 15 ò 20 minuts. Quan siguin ben rosses se poden servir.

Com veis és un plat no massa complicat que pot resultar a l'horade cercar coses per posar un poc d'imaginació a la taula ja que tenir-la a l'horade de ses menjades ajuda molt a la convivència. I pensau que sa cuina tant la pot fer s'homo com sa dona.

Vos animam a que mos envieu aquests receptes de cuina tan bones que teniu a ca vostra i N'ALÍ les publicarà.

UN CONSELL AL TEU SERVEI.

Cada any el Consell Insular de Mallorca du a terme nous projectes per garantir millors serveis públics a totes les persones que viuen a la nostra illa. A la vegada manté i incrementa els que ja hi ha. I tot això ho fa a través de les seves àrees d'actuació.



ÀREA ECONÒMICA

Promoció del turisme. Protecció de l'entorn amb campanyes de neteja de platges i el nostre lloc. Impuls de la nostra indústria i comerç. Accions de millora de la ramaderia i l'agricultura.

ACCIÓ SOCIAL I SANITAT

Hospital General. Hospital Psiquiàtric. Llar de l'Infància. Llar de la Joventud. Llar dels Ancians. Patronat Verge de la Salut. Hospital de Nit.



Centre de Prevenció de l'Abús de Drogues. Grup d'Educació Sanitària a les Escoles. Elaboració del Mapa de Serveis Socials de Mallorca.

ÀREA DE CULTURA I ESPORT

Ordenació d'arxius propis i d'altres organismes. Difusió cultural per mitjà del Teatre Principal i la Biblioteca Artesana. Impuls del coneixement i l'ús de la nostra llengua. Difusió del nostre folklore. Elaboració del Pla d'Instal·lacions Esportives en els municipis. Foment de l'iniciació i pràctica de tot tipus d'esport.



ÀREA DE COOPERACIÓ I ORDENACIÓ DEL TERRITORI

Elaboració del Pla d'Obres i Serveis per dotar els pobles de l'infraestructura bàsica. Manteniment de la xarxa viària pròpia (39% de les carreteres mallorquines). Servei de Prevenció i Extinció d'incendis i Salvament.



El Consell Insular de Mallorca treballa intensament des de aquestes quatre àrees perquè a la nostra illa es pugui viure cada dia millor, amb totes les comoditats, salut, i un constant enriquiment cultural. L'avanç en aquest sentit ha estat continu durant els vuit anys de funcionament del Consell, i els fruits obtinguts, molt nombrosos. Per això, avui ens sentim satisfets de la feina feta, i a la vegada, plens d'il·lusió per incrementar-la cada any.

LA MARE DE DÉU DE LA TRAPA

N. S. DE LA TRAPA,
de Mallorca.

CONSOLATRIX: AFFLICTORVM.



<p>BEYDITA SEA TU PURPES, Y EN ENJAMRETE LA SEA, PUES TADOU NUS LA ARCEVA, EN VAN GRACIOSA DELETRA, A XI CELESTIAL PAUCRELA,</p>	<p>TIRGES SAGRADA MARIA, SE OBERECOSIDEK ESTE DIA ALMA, VIDA Y COMARON; MIRAME OUS COMPASION, YO ME DEXEI MADRE NLA.</p>
--	--

See. M. & T. del

A S'ARRACÓ

Por man.^{do} de N. M. R. P. Abad
En Trimo Secre.^{lio}

Simcon, Abad de la Trapa

Después de doce años de permanencia en la Trapa de sus fundadores y constructores con su iglesia naturalmente, levantaron bancales con tierras nuevas, manantiales y fuentes abundantes con estanques, riego de un huerto y siembra de selector (vid o viña), al monasterio de Santa Susana de Zaragoza, su marcha se realizaria en el año 1822. A su marcha, lamentablemente ya definitiva, la Diputación Provincial adquirió la finca en propiedad, siendo así la propietaria primera de la nueva y reciente levantada finca, de entremalezas, matorrales, peñascos, es decir sobre terrenos completamente improductivos.

La Comunidad de trapenses estaba compuesta de diez padres y unos treinta hermanos, entre los que habia profesionales de la construcción, carpinteros, herreros agricultores y hortelanos, habia de todas las profesiones, su trabajo diario era muy pesado, árduo en todos los sentidos, basta ver lo que fueron capaces de construir tanto en la parte religiosa-urbana como en la otra parte de rústica, agricola e incluso de regadio. Como se ha dicho ya anteriormente se fueron al monasterio de Zaragoza dejando aquí todo cuanto habian trabajado y levantado con sus sudores y sacrificios. En breve estancia en la Trapa

convirtieron aquellas superficies improductivas y eriales en verdadero jardín.

Unos 20 años después de ausentarse convinieron, el clero, esa madona de Son Joan y el pueblo devoto de la Mare de Déu, en traer la sagrada imagen a S'imagen a S'Arracó, facilitando así la veneración al estar la Virgen en casa, recibiendo a sus hijos en la nueva capilla que se preparó para trono de la que era ya Patrona, Reina y Madre del pueblo. La nueva capilla tuvo tres nombres: "la trapa" "nueva" y "fonda". Acabados los preparativos se organizó una procesión un día 8 de setiembre fiesta de "La Mare de Déu" y de buena mañana salió el pueblo hacia la Trapa para traer la imagen.

El regreso se hizo pasando primero por Son Joan donde esa Madona habia preparado comida y bebida para todos, también pagaba todos los gastos de la festividad del día. Se bailó y cantando y rezando se llegó a S'Arracó celebrándose solemne acto religioso venerándose la Imagen en su nuevo altar, repitiéndose los bailes y la fiesta y desde este día S'Arracó celebra cada año la fiesta de la "Mare de Déu de la Trapa" con procesión oficio solemne y fiestas populares.

Un arraconense

UN BON RECITAL A S'ARRACÓ

El passat 27 d'abril tingué lloc a S'Arracó un recital del cantautor francès, d'ascendència espanyola, Antoine Candèlas, que acompanyat de la guitarra, interpretà una vintena de cançons repartides en dues parts. La primera de cançons pròpies, en francès on posà de relleu la bona escola del país veïnat per aquest tipus de cançons molt quotidianes totes elles. La segona part fou en català, i tota de cançons d'un autor del Roselló, Joan Pau Gíner, i cantades amb la frescura del llenguatge d'aquestes terres germanes i que el públic l'hi agrai molt ja que segons ell l'hi són més difícils de cantar. Els assistents, que eren pocs, disfrutaren i aplaudiren molt i amb ganes obligant al cantant a repetir-ne unes quantes. Fou un recital que valgué la pena. L'acte fou organitzat per l'Aliança Francesa de Palma amb el suport de La Caixa d'Estalvis "Sa Nostra".

MOLTA PARTICIPACIÓ A SES EXCURSIONS A LA TRAPA

La primavera és una estació que convida a fer excursions i un lloc molt adequat és la vall de Sant Josep, la Trapa, així ho entengueren arraconés i andritxols. Una quarentana d'arraconés el darrer diumenge d'abril pujaren a la Trapa. L'ascensió fou una mica borrascosa, mai millor aplicada la paraula, ja que la pluja els acompanyà. Una vegada dalt el sol sortí i ajudà a cloure la jornada amb alegria i rialles de tothom.

El dia primer de maig foren els andritxols qui anàren a la Trapa pel camí de "Les Basses". Fou un dia molt divertit pels setanta andritxols, petits i grans que feren del primer de maig un dia de convivència amb la natura i les persones. Després de dinar tingueren temps d'ajudar a uns membres del GOB que havien pujat per portar aigua. La baixada es feu per Sant Elm.

EXITOSA FESTA PAGESA

Amb molt d'èxit i no manco participació, quasi mil persones, es celebrà dia 3 de maig la I Festa Pagesa organitzada per la Coordinadora Parroquial de Joves d'Andratx amb la col.laboració del Consell Insular de Mallorca. Tots els assistents foren convidats a sopar en una gran torrada i també a ballar amb la música popular interpretada per "Música Nostra" i hem de dir que l'animació no mancà ni un sol moment. A mitjan sopar es presentà el President del Consell Insular, D.Jeroni Albertí, acompanyat de D.Santiago Coll qui, com uns més, soparen amb la gent. Totes les persones que anaven vestides a l'ample, més de 200, foren obsequiades amb un siurell.

La festa durà més de dues hores on la gent s'ho passà bé i animà als organitzadors a preparar la segona Festa Pagesa.

ES RESTAURA L'ORGUE DE S'ARRACÓ

La iniciativa de restaurar l'orgue de la Parròquia de S'Arracó, que la Comissió d'Obres Parroquials està disposta a dur a terme, segueix endavant. A finals d'abril vingué el retaurador holandès, Jan Veldkamp, qui hi feu feina durant una setmana de les seves vacances, deim això perquè aquest artisa ho fa dessinteressadament, mitjançant la invitació del bon amic, Walter Maier, qui també hi dedica tot el temps que pot de la mateixa manera sense cap casta de interès.

Encara manca una estreta per acabar d'arreglar-lo, sobre tot per la manca d'unes peces molt importants, i aquestes si s'han de pagar i és clar per això manca un altre estreta forta de col.laboracions econòmiques; vèiam si entre tots ho feim possible i aquest estiu podem tenir-lo llest. Així recuperarem una peça històrica, que data del segle passat i que és molt entrenyable per a tots i no deixam perdre més de tal manera la seva recuperació sigui totalment impossible.

UN ATLETA A LA VALLDEMOSSA-PALMA

A la segona edició de la cursa Valldemossa-Palma, S'Arracó hi tingué un representant a la categoria senior que conseguí una molt honrosa cinquena plaça, no conseguint per poc la quarta posició, es tracta de N'Antoni Alemany Alemany, qui, a més rebaixà el seu temps en un minut.

Dins la categoria infantil hi corregueren els dos germans Bartomeu i Guillem Xavier Vich Palmer que consigueren arribar a meta.

Enhorabona a tots tres i endavant.

AGARA ESTRENA- RA UN OBRA PER SANT PERE

Si el mes passat donàvem males notícies de AGARA, aquest mes les podem donar bones ja que ens hem enterat que la crisi ha passat i que ja estan un altre vegada preparant una obra que estrenaran per les pròximes festes de Sant Pere. Se tracta de "Molta feina i pocs doblers".

CONSELL ESCOLAR

A ses escoles públiques tingué lloc la votació per designar el Consell Escolar que donà el següent resultat: Pares: Lluís de Abasolo (76 vots), Matias Terrades (53), Gabriel Enseñat (48), Joan Borràs (33), Margalida Esteva (32).

Professors: Maria Calafell (19), Angel Sanchez (15), Joan Manera (13), Magdalena Ferrer (10), Manuel Rivera (8), Tomasa Lorente (8), Vicenç Miñana (7), y Aina Porcel (5).

Alumnes: Jesús Campoy (56), Ester de Abasolo (53), y Jorge Valenzuela (52).

Personal no docent: Ildefonso Escolano.

Manca designar el representant municipal.

CONGRÉS DE LA LLENGUA CATALANA

Una representació de N'Alí fou present a l'obertura del II Congrés Internacional de la Llengua Catalana celebrada a l'Auditorium.

Abans les campanes de la Parròquia de Santa Maria d'Andratx, unint-se als milers de veus que cantaven l'Himne, repicaren als quatre vents saludant aquest II Congrés.

El divendres dia 9 de maig la Capella de la Sang era escenari de l'acte de presentació a Andratx d'aquest II Congrés. D. Jaume Gual, Director de l'Institut de Formació Professional d'Inca pronuncià una conferència sobre la nostra Llengua i seguidament el tercet de clarinets "Ximbellí" interpretà varies composicions, acabant amb l'Himne del Congrés amb una armonització feta aposta per aquest recital. L'acte que estigué molt concorregut, hi assistiren més de cinquante persones-xifre molt elevada en aquesta classe d'actes) fou presidit pel Sr. Batle i pel Rector d'Andratx.

L'organització corregué a càrrec de la Coordinadora Parroquial de Joves d'Andratx.

DETECTOR DE RADIOACTIVITAT

Dies passats a l'ajuntament d'Andratx arribà un aparell extrany que resultà ésser un detector de Radioactivitat. Fetes les proves oportunes digueren que no hi havia perill, la nostra atmosfera és neta.

PIRAGUISME AL PORT D'ANDRATX

Tots els qui vulguin fer piraguisme, el Club de Vela del Port anuncia que cada cap de setmana de durant el mes de juny, es dona un curset intensiu. A més el dia 15, també de juny hi ha el "Trofeo Primavera".

NOUS PATRONS

Organitzats per el Club de Vela amb la col.laboració de la Federació de Motonàutica tingueren lloc el dia 24 de maig uns exàmens per obtenir el carnet de Patro s'hi presentaren 30 aspirants.

L'ARXIDUC I SA TORRE DE SANT ELM

Un dels precursors del turisme a Balears és indiscutiblement l'Arxiduc Lluís Salvador. Avui els homes que parlen seriosament de turisme no posen gens en dubte aquest personatge descendent directe d'en Felip II i En Carles I. La seva gran obra: Die Balearen Inseln, Les Illes Balears, de nou volums, és indiscutible, autèntica, inqüestionable i mil adjectius més.

Sense ella el famós espeleòleg francès: Eduard Alfred Martel no hagués pogut descobrir les famoses Coves del Drac, el més important espectacle musical dintre la Mediterrània, i que fins i tot supera al famós espectacle musical de Keops a Egipte.

Amb el seu vaixell, el Nixe va recorre molts de llocs del món; La India, Constantinopla, Grècia, Trieste, Venècia, Marsella, Nova York, a on era membre honorari de molts de museus.

Un dia de 1866 arribà a Mallorca i va quedà fascinat per la nostra costa occidental. Comprà Son Gallard, Miramar, Son Moragues, Son Marroig, Sa Torre de Sant Elm.

Han passat 120 anys i seguim parlant dels encants de Son Marroig i de Sa Foradada, de la flora i fauna de Son Moragues amb la seva posada gastronòmica

i visita al museu, de Miramar, el col·legi de llengües orientals dirigit per el gran Ramon Llull.

Avui, Sa Torre és l'únic lloc dels preferits per l'Arxiduc que desapareix al voltant de torres que influències no mallorquines ens han imposat.

Després ens diran: si, però noltros hem de viure, les pedres no ens donen pa. Això que ho demanin als hereus de Son Moragues o Son Marroig, que amb una adequada visió turística, no s'han empobrit gens, no, més bé al revés.

Jo crec que ja va essent hora de lluitar per conservar Sa Torre, per fer un entorn paisagístic de flors de Philaos -arbre preferit de l'Arxiduc i crear un museu.

L'Arxiduc, aquest gran home, descobrí que Sa Torre de Sant Elm dominava un dels indrets més hermosos de tota la Mediterrània.

El futur de Sant Elm està en la qualitat del turisme, Sant Elm és encara un dels llocs on el turisme de qualitat hi té predilecció per la seva tranquil·litat, per uns elements culturals. Seria una bona idea potenciar i resaltar aquest hermós edifici, punt de trobada, per altre banda, de fa molts d'anys del Pancaritat.

BON VENT

NOTÍCIES

TROBADA DE DONANTS DE SANG

El passat dia 27 d'abril tingué lloc a Peguera la II Trobada Comarcal de Donants de Sang presidida per el President Jeroni Albertí i el Batle de Calvià, Paco Obrador. A l'acte celebrat al Casal de Peguera se imposà la insígnia de la Germandat als qui han complit la seva decena donació que d'Andratx son els sigüents: Magdalena Rocafort, Baltasar Pujol Guillem Alemany, Guillem Pujol, Maria Rigo, Joan Enseñat, Aina Alemany, Joan Coll, Francisca Simó, Mercedes Egea, Josefa Porcel Manuel Rodriguez, Francisca Pujol, José Prados, Margalida Moragues, Maria Teresa Ruiz, Francisca Alcazar, Magdalena Bauzá de S'Arracó.

Al mateix acte reberen premis guanyats al concurs de dibuix els sigüents escolars: Escoles Nacionals, Yolanda, Juan A. Medina, Maribel Planells, Juan Manuel, Javier Soto, Toni Bosch, Cecilia Ferrer, Maria Flexas, M. Angeles Martínez.

Col·legi Ramon Llull: Abraham Luque Maria del Carme Rubí, Margalida Nadal, Rosario Berrocal.

DEMOGRAFIA

Abril. Naixements. Daniel Garcia Serrano, Raul Sanchez Vicens, Adrian Rodriguez Gómez, Angeles Faustina Escamilla Delgado, Rubén Peralejo López, Florencio Gómez Palmer, Lorena Man Li Sit Garijo, José Porcel González, Bartolomé Fernández Balaguer. Enhorabona a tots.

L'OFICI DE GERRER



Des de la finestra de canostra, allà on tenc el meu racó per escriure i llegir, es veu la ximenea alta i esbrinada d'una vella taulera.

La taulera, avui abandonada, refugi de moixos pobladors d'edificis deserts, visqué temps de laboriositat on la feina dels gerrers omplia l'espai que delimitaven les parets. Aquesta feina anònima i vertaderament útil combinava l'estètica de l'artesaniam amb el pragmatisme dels objectes d'us quotidià. Aquests objectes, a força de familiars i necessaris es convertien en vulgars, i només es veia la seva utilitat quan mancaven en el moment precís.

L'ofici de gerrer és un dels més vells de la humanitat

Des de que els primers brots humans damunt la terra varen establir-se a un lloc determinat per arrelar-se i tenir millors condicions de vida conrant la terra i desenvolupant una incipient ramaderia, es va anar descobrint maneres i tècniques per fabricar els utensilis que necessitaven per la bona administració domèstica.

Les peces del gerrer són la síntesis dels quatre elements més a mà: La terra, l'aigua, l'aire i el foc; aquests elements units ens donen la bellesa i el testimoni d'unes formes de vida que si sempre han estat diferents tenen en comú el mèrit de provar que la evolució humana és fruit de l'esforç per la superació dels obstacles.

L'art de l'alfareria s'ha perdut en el nostre poble, tal volta és hora de que escomenci a recuperar uns dels oficis que més ha significat dins la història de la humanitat.

Arguta

L'ESTEL DE LA COMUNITAT

El passat dia 28 d'abril a l'escola pública de Peguera hi hagué un esclat d'alegria: la casa Nestlé els comunicà que un dels "collage" realitzats per els alumnes de 3er. i 4rt. curs d'EGB havia estat premiat.

El tema d'enguany era: "La Comunitat Econòmica Europea, una unió de països, en un camí comú". La tècnica que s'utilitza per la realització del treball fou el collage. Aquesta tècnica que consisteix en aferrar paper, tela o qualsevol altre material damunt una base per fer-ne una composició. Aquesta base pot ser cartró, cartolina, fusta, etc.

El motiu del treball premiat consisteix en un estel de color blaublau que inclou dotze estrelles daurades (la bandera de la Comunitat). La coa de l'estel la formen tires de paper de colors representant les banderes dels països de la Comunitat.

Dintre els propers dies es farà entrega del premi consistent en un obsequi a cada nin participant en el collage premiat, una festa per a tota l'escola i un xec d'una quantitat en metàl·lic per activitats culturals.

D'altra banda la satisfacció per la distinció obtinguda ha estat molt gran tant per a pares, mestres i alumnes. ARGUTA

CURAU-VOS EN SALUT

No sé si sabieu, i si no ho sabieu convé saber, que en aquest poble hi ha molta gent amb mal de cap, tants, que fins i tot n'hi ha molts que mos ne donen.

Molts de voltros ja sabeu com fer-lo passar, prenent un medicament i si no fuig anau en es metge perquè ell posi remei. Segons com és es mal de cap es metge vos donarà un medicament, un consell, vos farà fer un estudi radiològic, o, a vegades li fareu "perdre els papers". Abans d'arribar a tot això hi ha un remei que pocs saben, i és es que vos diré, (és molt bo per embarassades, ja que elles no han de prendre medicaments) però abans vos vull advertir que aquest remei només és vàlid quan es mal de cap el teniu en es front, si és en es clotell o per tot es cap no serveix. (Si el teniu per aquests llocs i vos interessa, escriviu a sa revista i vos ho explicarem).

Es remei per es mal de cap frontal és es següent:

Heu de cercar un punt que se troba a sa cara anterior de sa munyeca, a on se pren es pols, però un poc més amunt en direcció al colze (1). Com trobar-ho? per exemple cercarem es punt a sa munyeca esquerra, posarem aquesta mà en posició que es dit gros miri per amunt separat d'ets altres dits; amb sa mà dreta en forma de pinça se encaixen els dos dits grossos, (2) es dret damunt sa palma esquerra, (3) enrevoltant sa massa carnososa que perllonga es dit gros per avall. Sa

punta des dit index (es segon dit), estès i molt recte se posarà damunt sa munyeca, (4) un poc més amunt d'on batega es pols; aquí a on se recolce senyala a on hem d'aplicar es massatge; ets altres dits descansaran damunt sa mà. (5)

Es massatge l'aplicarem amb sa punta des segon dit, pitjant amb força. Si el mal no calma després de donar es massatge durant 5 ò 10 minuts, és que no hem localitzat bé es punt i convé cercar-ho de nou.

Es punt respon en es massatge tantes vegades com volquem, és a dir, se pot estimular cada vegada que hi ha maldecap, si son 20 vegades, 20 vegades el podem pressionar.

Una darrera qüestió a tenir en compte és que si fa mal es front en es costat dret hem d'estimular sa sa munyeca esque-

esquerra, i si se que fa mal és sa part esquerra sa que hem d'estimular és sa munyeca dreta.

Ja sabeu que per qualsevol qüestió vos podeu dirigir per escrit a N'ALÍ. Esperam ses vostres cartes.



EL C. D. ANDRAITX DE NUEVO

EN PUERTAS

Otra temporada el equipo andritxol queda en puertas de poder jugar la fase de ascenso, tras una campaña en la que el equipo experimental que se había logrado no ha satisfecho al aficionado, pero a fuer de ser sinceros ha conseguido la plaza que se había previsto en principio, si tenemos en cuenta que la base del equipo eran unos juveniles recién integrados en el primer equipo junto con toros que ya anteriormente estaban ya en el equipo, poco más se podía esperar, cierto que se podrá decir que lo que menos ha gustado han sido las numerosas goleadas que ha encajado en campo contrario. En su defensa debemos decir que el actual Andraitx al ver perforada su meta perdía la compostura de ahí que todo se viniera abajo en un afán de buscar equilibrar el resultado cuando quizás hubiera sido mejor esperar y verlas venir, pero no, la juventud a veces traiciona de ahí estos resultados adversos y abultados.

La propuesta del club era la de alinear a la mayor cantidad de jugadores locales, ello ha tenido dos consecuencias en contra una la que estos jugadores no han tenido la paciencia suficiente para aguardar su posible entrada en el equipo y poco a poco han ido dejando de acudir a los entrenos de ahí que se fallara en uno de los planteamientos, otra consecuencia es más triste y es la de ver como el aficionado ha dado la espalda al equipo, la afición andritxola antes que a los jugadores de aquí prefiere buenos resultados, o sea ser primeros con "negros" antes que estar en puestos intermedios con lo nuestro, esto es triste pero es la pura realidad.

Por ello se impone volver a contar con jugadores foráneos, si se quiere que la afición acuda a Sa Plana, en unos momentos en que la economía del club no es muy boyante, de no ser así triste vemos el panorama andritxol. JOFRE

XIU - XIU

La temporada turística ha acabat pels nostres futbolistes, esperam, desitjam i confiam que la temporada vinent sigui de veritat futbolística.

Això si, al manco podem dir que han quedat per davant del nostre rival el CADE de Peguera i això si mateix és qualque cosa.

Sembla que lo de fer un equip sols de gent de casa no funciona i és una llàstima ens agradaria que tots ajudasim per veure si d'una vegada feim un equip que mos faci bon futbol.

Positiu ha estat poder comptar amb en Inarejos, és un veterà però amb la il.lusió de juvenil, i això és lo que hem de mester.

Amb aquesta calor i tenint es mundials aprop sembla que l'activitat deportiva ha de mancabar i sols s'han de tenir en compte aquells esports de la mar no obstant en Joan Forteza ja ha organitzat es torneig de "futbito". Joan esperam que siguis més imparcial que l'any passat. Ah! i també pensa organitzar un partit de futbito per veterans. En hi vorem.

El Bàsquet, també està a punt d'acabar la temporada, i hem de dir que no ha fet mal paper tenint en compta que és el primer any i més o manco ha quedat a un lloc digne encara que el play off no hagi anat de lo millor. Així i tot, molt bé!.

Ara és hora de programar, la temporada és aquí a la vora, si no volem fer el ridícul posar-mos-hi a temps tots: Futbol, bàsquet, petanca. I ja que parlam de petanca: Ànim S'Arracó que enguany la cosa ha estat magre!.

TRIBULETE

Al habla con

D. GABRIEL ENSEÑAT CALAFELL

Presidente del C.D. Andraitx

Hoy traemos a nuestras paginas al actual presidente del C.D. Andraitx, D. Gabriel Enseñat Calafell quien antes que fraile fue monaguillo, ya que ha ocupado la casi totalidad de cargos de la directiva y desde muy joven ha vivido con pasión los colores del club.

-¿Se van cumpliendo las previsiones que se propuso al ocupar el cargo?

-Hasta el momento todo se desarrolla como estaba previsto, cuando me hice cargo del puesto lo hice con la ilusión de ocupar tal puesto por el espacio previsto o sea cuatro años, creo que este es el espacio mínimo para conseguir lo previsto, voy para la tercera temporada y hasta el momento todo se desarrolla normalmente.

-¿Se seguirá según lo previsto?

-Quizás tengamos que cambiar algo nuestra política, nos proponíamos formar un equipo con la plantilla formada totalmente por jugadores locales, pero hemos visto que ello es imposible.

-¿Por qué?

-Porque los jugadores andraitxos al no verse en principio como titulares, pronto pierden la ilusión y dejan de acudir a los entrenos de ahí que quizás no tengan la suficiente paciencia para seguir hasta la obtención del título.

-¿Se les da a estos jugadores las mismas facilidades que a otros?

-Al inicio de temporada Cobo contaba con todos los jugadores y a la totalidad se les dio las mismas facilidades, quizás algunos no tuvieran la paciencia necesaria para proseguir en pos de la titularidad.

-¿Falla algo más?

-También me he dado cuenta que al aficionado, si hacemos algunas excepciones poco les interesa que sean de Andraitx los jugadores, sólo les interesa los triunfos y no una labor de cantera, la muestra la tenemos en los pocos aficionados que este año han acudido a Sa Plana.



-¿Se volverá a traer a todos los jugadores de Palma?

-Estudiaremos el tema y luego obra-remos en consecuencia.

-¿Cómo va la economía del club?

-También se ajusta a lo previsto,

quizás algo desbordados por las obras que hemos efectuado en Sa Plana y a la nueva iluminación por ahí vamos un poco escorados.

-¿Continuará Raul Cobo como entrenador?

-Estamos de acuerdo en todo, de ahí que podemos confirmarlo.

-¿Seguirán también los jugadores ya conocidos?

-Estamos en conversaciones, espero que todos continuarán.

-¿Habrá caras nuevas?

-¿Massip?

-Algunas habrá, lo de Massip no depende de nosotros, si consigue la baja del Constancia, seguramente jugará con nosotros.

-¿Cómo está el futbol base?

-Nos ocupamos de éste pero quizás, como dije antes, la afición no está muy pendiente de ello.

-¿Reciben suficientes ayudas?

-Hablando localmente todos nos ayudan en mayor o menor cantidad, provincialmente ya no podemos decir lo mismo, a los políticos de Palma les interesan otros puntos.

-¿Cómo se portan los compañeros de junta?

-Somos pocos, pero muy bien avenidos, aunque tengo que decir que muchas ayudas que se me prometieron al ocupar la presidencia no han llegado y es una lástima pues si queremos que el C.D. Andraitx se consolide y sea un gran equipo ocupando el sitio que le corresponde se necesita la ayuda de todos.

Gracias y adelante.

JOFRE

Es tres metges

Tres metges ben desxondits
tingueren una entrevista,
dentista un, s'altre oculista
i es tercer especialista,
eren metges dels sentits.

Discutiren molts de temps
i sa conversa venia
per veure quin d'ells tenia
més contents els seus clients:

Amb fort acalorament
s'oculista se queixava
dels seus, i recalrava
que el miraven malament:
-N'han venguts uns quants avui
que tenien un uixol,
i fent sa cara de betzol
tots m'han mirat amb mal ull".

"Hi havia una roseta,
per cert ella molt atent,
jo m'he posat ben content,
pero m'ha fet sa punyeta,
pensant que em feia s'ullet
i jo tot entusiasmat
he quedat ben estorat,
ha estat torta de s'ull dret".

El dels sentits que escoltava,
be el remenava a nel cap
amb el gavatx ben inflat
d'esmolat ell molt fris.

I com ell era un bon tord
pero ben mal de plomar
va parlar llampant i clar.
"Aquí ve qualque albardà
que el té ben sà a nes corc
pero sempre me fa el sord
quan ve s'hora de pagar".

El dentista tot riguent
va dir: "Perdonau si ric
és de content, perquè estic
satisfet del meu client
idò jo tenc sa gran sortada,
i ho dic ara que me senten:
a mi sempre me contempen
tots amb sa boca badada".

Toni Graneretes

UN MALALT

-Qué fa es malalt?
-Malament, senyor metge morirà
jo crec que l'ha de matar
s'anissat i s'aigoardent.

De prop es metge el se mira
i quan ja l'hagué polsat
exclamà tot estorat:

-Aquest homo no respira!
duis "eter", diu a la gent,
de presa!
-L'hem acabat.
-Duis esperit refinat.
-no tenim més que aigoardent.
-Venga s'aigoardent de presa,
que aquest homo ja s'en va
sa poca vida que hi ha
per totes ses parts li vessa.
Quan es metge li tenia sa botella
arran des nas perquè així millor
aloràs s'esperit que allà dins
hi havia, es malalt sentí s'olor
i a penes la va sentir
a n'es metge li va dir:

- Un poc més avall, senyor!

(La recitava en Toni Graneretes,
a c s, qui l'aprenqué de mestre
J.Mascaró).



H U M O R